

Nämnden Svenska rum 25.09.2025

Esbo stads utlåtande till regeringens förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning

Beredning och upplysningar:
Honkanen Skoog Sanja
Kasvi Tiina
Kiesilä Taiju
Stolt-Haglund Ida
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för Svenska bildningstjänster Högström Barbro

Nämnden Svenska rum beslutar

1

att ge ett utlåtande för sin del till regeringens förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning i enlighet med bilagan,

2

att ge kulturdirektör Susanna Tommila eller en av henne utsedd person, fullmakt att skicka in Esbo stads utlåtande. Kulturdirektören eller en av henne utsedd person sammanställer utlåtandena från båda nämnderna och lämnar in utlåtandet till utlåtandetjänsten före utgången av tidsfristen 30.9.2025.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Utbildnings- och kulturministeriet har bett om utlåtanden gällande regeringens förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning (VN/18125/2025). Utlåtandet ombes ges genom att besvara den begäran om utlåtande som publicerats på utlåtande.fi-tjänsten. Resultatenheten för Kultur och enheten Svenska bildningstjänster har berett ärendet tillsammans.

Hela förslaget finns att läsa i tilläggsmaterialet. På sidan 5 finns en sammanfattning på svenska och de svenskspråkiga författningsöversättningarna finns på sidor 105–121 i rapporten. Utförligare information och regeringens förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning (VN/18125/2025) finns på sidan [Utlåtande - Utlåtande.fi](#).

Förslaget är i utgångspunkt bra och den ger den grundläggande konstundervisningen en tydligare placering inom fältet för konst- och

kulturhobbyverksamhet. Ur Esbo stads perspektiv är de mest centrala förändringarna de som rör anordningstillstånd som söks från Undervisnings- och kulturministeriet, förtydligandet av stadens ansvar, övergången till en gemensam lärokurs och konstarnas likställning i lagen och i statsandelsfinansieringssystemet. Det är bra om Undervisnings- och kulturministeriet i framtiden svarar för alla privata läroanstalters tillstånd att anordna utbildning.

I utgångspunkt stöder Esbo stad i sitt utlåtande förslagets alla paragrafer, förutom §3 som stöds i ändrad form. §3 rör lärokursens omfattning och den förändringen kommer att ha stor inverkan på de läroanstalter som i dag ger undervisning på grundnivå och på barns möjlighet att kunna välja målinriktning för sin hobby.

12 § i utlåtandet som har rubriken Statlig finansiering stöds men till denna bifogas även en tilläggskommentar rörande minoritetsspråk. Innehållet i kommentaren är följande översatt till svenska: I denna del skulle det vara bra att utöver den regionala tillgängligheten, även beakta tillgängligheten på minoritetsspråk, så att tillgången till grundläggande konstundervisning kan tryggas även i områden där det finns svenskspråkiga invånare. Språkliga rättigheter och möjligheten att kunna få ta del av grundläggande konstundervisning på det egna modersmålet eller tvåspråkigt bör kunna garanteras trots att antalet elever i undervisningsgrupperna kan vara färre.

Förändringsförslag eller andra kommentarer

Det är bra att grunderna i läroplanen för den grundläggande konstundervisningen utformas av sakkunniga vid utbildningsstyrelsen på samma sätt som det gjorts fram tills nu.

Modellen med en lärokurs förtydligar den grundläggande konstundervisningens utbildningssystem och ger den en ny placering inom fältet för konst- och kulturhobbyverksamhet. Att bara ha en lärokurs det också lättare att informera om undervisningsformen för familjer.

50 studiepoäng (1 sp = 20 h) dvs 1000 timmar gör dock den grundläggande konstundervisningen till en helt målinriktad hobbyverksamhet. Och det gör också att tillgängligheten till grundläggande konstundervisning minskar eftersom barn och ungas möjlighet att välja minskar. För barn och unga vore det bästa om eleven kunde få ett erkännande för sitt kunnande redan vid 25 studiepoäng dvs. efter 500 timmar om hen inte kan eller vill fortskrida med studierna.

Grundläggande konstundervisning

Grundläggande konstundervisning är målinriktad och från nivå till nivå fortskridande undervisning inom olika konstarter och regleras i lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998). Undervisningen riktar sig i första hand till barn och unga. Den grundläggande konstundervisningen främjar utvecklingen av elevens förhållande till konst och ett livslångt hobbyutövande av konst. Undervisningen bygger på grunderna i den nationella läroplanen för grundläggande konstundervisning som är utarbetad av Utbildningsstyrelsen. Lärarna är professionella pedagoger inom respektive konstart.

En elev inom den grundläggande konstundervisningen kan ha olika konstarter som hobby på sin fritid. Genom sin hobby får eleven nya kunskaper och lär sig uttrycka sig genom konsten. Därtill får eleven förmågor som förbereder hen att senare kunna söka sig vidare till en

yrkesutbildning och utbildning på högre nivå inom konstarten. Studier inom grundläggande konstundervisning kan inledas i småbarnsåldern eller senare.

Just nu kan man studera läroplansenlig grundläggande konstundervisning på grundnivå (500 h) eller fördjupad nivå (1300h). Grundläggande konstundervisning är en del av det finländska skolsystemet.

Esbo har inga kommunala läroanstalter inom grundläggande konstundervisning, utan alla är privata aktörer. En del av läroanstalterna (9 st) har fått anordningstillstånd av undervisning- och kulturministeriet och de har också fått statsunderstöd per undervisningstimme. En del av läroanstalterna (8 st) fungerar enligt etablerade praxis som godkända aktörer i Esbo med Esbo stads anordningstillstånd.

I Esbo finns just nu 17 läroanstalter inom grundläggande konstundervisning för barn och unga. De ordnar undervisning i åtta av läroämnena inom grundläggande konstundervisning: arkitektur, bildkonst, hantverk, musik, ordkonst, cirkuskonst, danskonst samt teaterkonst. En av läroanstalterna ger i huvudsak undervisning på svenska och en på engelska. Undervisningen är avgiftsbelagd. Läroanstalterna kan även ha möjlighet till reducerad avgift eller frielevsplatser.

Utöver grundläggande konstundervisning för barn och unga erbjuds även vuxna undervisning inom grundläggande konstundervisning. I Esbo ger utbildningssamkommunen Omnia undervisning inom grundläggande konstundervisning för vuxna i musik, bildkonst och hantverk.

De centrala förändringarna i förslaget till reform av lagen för grundläggande konstundervisning och målen med reformen.

Förslagets mål är att reformera lagen om grundläggande konstundervisning och statens finansieringssystem för att främja tillgängligheten och tillgången på undervisning inom olika konstarter och stärka verksamhetens kvalitet.

Det presenterade lagförslaget ska styra utbildningsanordnarna och läroanstalterna till att genomföra tillgänglig, högkvalitativ och effektiv undervisningsverksamhet samt uppmuntra till att göra nödvändiga och ändamålsenliga reformer och skapa starkare samarbeten. Avsikten är också att förtydliga utbildningsformens struktur. Förslagets mål är också att statsandelssystemet för grundläggande konstundervisning ska vara stabilt, förutsägbart och tillräckligt enkelt så att verkställandet av systemet och grunderna för beviljandet ska vara klara, tydliga och förståeliga.

I förslaget betonas betydelsen av statsandelssystemet för att kunna trygga tillgången och tillgängligheten av grundläggande konstundervisningen inom olika regioner och konstarter. Målet är att det ska vara möjligt att kunna ta del av grundläggande konstundervisning runt om i Finland och inom olika konstarter. Det är viktigt att fältet av läroanstalter inom grundläggande konstundervisning även i fortsättningen är mångsidigt och att lagen möjliggör regionala ändamålsenliga lösningar för genomförande och utveckling av grundläggande konstundervisning.

Den nuvarande lagen (633/1998) kommer att ersättas i sin helhet av den nya. I det föreslagna lagförslaget rörande grundläggande konstundervisning förtydligas undervisningsformen syfte och mål (§1)

och de bestämmelser som rör utbildningsanordnande tydliggörs (§2 samt § 4–6). I lagen föreskrivs också om utbildningsanordnarnas inbördes samarbete och om samarbete med andra sammanslutningar. §10).

Lagen kommer inte längre att innehålla separata bestämmelser om undervisningen vid musikläroanstalter och andra läroanstalter som ordnar grundläggande konstundervisning utan alla konstarter inom utbildningsformen regleras på ett enhetligt sätt (§9). Anordnandet och genomförandet av grundläggande konstundervisning kommer även i fortsättningen baseras på de läroplaner som utarbetats enligt de läroplansgrunder som fastställts av Utbildningsstyrelsen. (§11).

Det föreslås att den grundläggande konstundervisningen i fortsättningen ska övergå till en gemensam lärokurs i stället för två olika (§3). Lärokursens omfattning ska i fortsättningen vara 50 studiepoäng. Strukturen på lärokursen fastställs i grunderna för läroplanen. För beräkningen av statsandelar ska omfattningen av lärokursen per elev vara minst 1000 och maximalt 1500 studietimmar. Det här är det antal undervisningstimmar en elev kan få och som kan finansieras med statsandelarna.

I lagen kommer det i fortsättningen att finnas bestämmelser om villkor för att få tillstånd att ordna utbildning samt om regelbunden uppföljning av att villkoren för statsandelarna uppfylls (§7 och §8). Till villkoren för beviljande av anordningstillstånd kommer det att läggas till att den sökande, utöver yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar, ska ha verksamhetsmässiga förutsättningar att ordna utbildning på lämpligt sätt (§7). En ytterligare förutsättning är att den utbildning som den sökanden ordnar behövs med beaktande av det nationella eller regionala behovet av och utbudet på utbildning. I fortsättningen ska utbildningsanordnaren på begäran ge de statliga myndigheterna inom utbildningsförvaltningen de uppgifter som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen (§18).

De nuvarande gällande anordningstillstånden förblir i kraft vid ikraftträdandet av lagen (§22). I början av övergångsperioden kommer Undervisnings- och kulturministeriet, i samband med den grundläggande datainsamling som Utbildningsstyrelsen gör, följa upp om förutsättningarna för de nuvarande anordningstillstånden uppfylls. Nya anordnartillstånd kan beviljas med tilläggsfinansiering. I lagen kommer det i fortsättningen finnas bestämmelser om den grundläggande konstundervisningens ansvarsuppgift (§11).

I lagförslaget föreslås en ny modell för statlig finansiering (§12) där det faktiska antalet undervisningstimmar utgör grunden för beräkningen av statsandelsfinansieringen. Utöver antalet faktiska undervisningstimmar ska även det faktiska antalet elever och antalet elever som slutfört lärokursen inkluderas som grund för finansieringen. Grundstrukturen för statsfinansieringsmodellen förblir oförändrad: priset per enhet, prestationen och statsandelsprocenten utgör fortfarande grunden för finansieringen. Priset per enhet och det maximala antalet undervisningstimmar fastställs årligen. Priset per enhet, prestationen och statsandelsprocenten ska motsvara nuvarande modell. I statsandelarna ska det i fortsättningen inte särskiljas mellan musik och övriga konstarter utan det ska för den grundläggande konstundervisningen fastställas en gemensam maximal prestationsmängd för alla konstarter. Den grundläggande konstundervisningen ska i fortsättningen granskas på både lagnivå och finansieringsnivå som en helhet som omfattar alla konstarter. Förslaget har beretts så att det i huvudsak kan genomföras kostnadsneutralt med tanke på statens finanser. Att utöka antalet statsandelsfinansierade

läroanstalter förutsätter dock ett tillägg på 10 miljoner euro i statsbudgeten. Detta tillägg ingår i arbetsgruppens förslag.

Motsvarande ärendet behandlades på Kultur och ungdomsnämndens möte den 16.9.2025.

Beslutshistoria

Bilaga

- 1 Esbo stads utlåtande till regeringens förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning

Tilläggsmaterial

- Arbetsgruppens rapport OKM202516
- Följebrev till Begäran om utlåtande till förslag till regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om grundläggande konstundervisning

För kännedom